

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULÁ KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A vulkán felett.

Az idő méhe nagy háborúságot rejt magában. Sűrű, fojtó füstgomoly lepi el a politikai láthatárt, melyből csak néha-nehá csap ki egy tüzes lángoszlop. Lábaik alatt egy-egy pillanatig mintha megmozdulna a föld és távoli moraj hallik a föld gyomrából. A lágyan ömlő vastag láva ellepi a szemhatárt és hiába keressük a biztos utat, mely a pokol országából a csendes völgyek zöld és békés városaiba vezessen.

Lelkünket a balsejtelem és rettegés bénává teszi, ajkainkon elhal a segélyért esdő jaj szózata, higgadt szemünk a mennyek kék boltozatára tapadnak és angyalszárnyak után vágyunk, mely kiragadjon a halál és pusztulás vészvilágából.

Vulkán felett állunk, hol az ördög czivódik szent Mihálylyal, és okádja véres, füstös káromlásait az Isten szent fia és azok ellen, kik őt imádják.

Az angyalok harsonájába fujnánk, kardot rántanánk és szent György lovag tüzes paripáján rohannánk a csaták zivatarába, meghalni Krisztusért. De fülünkbe cseng a béke szózata: dugd hűvelybe kardodat, mert a kik kardot huznak, kard által vesznek el!

Tehát imádkozunk, hiszünk, remélünk és szeretünk. Hisz a mi országunk nem e világból való. Imádkozunk ha káromolnak, hiszünk ha rágalmaznak, remélünk ha üldöznek és szeretünk ha megölnek.

Körülbelül ilyen hangulat sugárzott ki a hercegprímás megnyitó beszédjéből, melyet a szent István-társulat közgyűlésén mondott. De ez szolgált egyszersmind feleletül mindazon támadásokra is, melyek az utóbbi időben a katolikus egyház ellen elhangzottak.

És mit nyertünk vele? Azt, a mit Széll Kálmán felett Zichy János grófnak az appropriációs vitánál. Ez magyarul annyit tesz, hogy hallgassunk, ha jót akarunk. Maulhalten und weiter dienen. Elég, hogy a protestánsok lármáznak, elég hogy a zsidók szívják a fogukat az Egan história miatt, még mi is pisszenni merünk? Örüljünk, hogy élünk! Vagy száz év alatt még nem tudtunk hozzászokni, hogy a katolikus egyház a magyar államnak mostoha gyermeke lett? Nos akkor jön a kanzelparagrafus után a sekularizáció, az állami kongrua, jön Bánffy, Tisza, Kloch, Tarnóczy Olay és Eötvös és a többi aprószentek, a kiktől ments meg uram minket.

Száz éve elmúlt, hogy hallgatunk és türeink. A kalapos király kezdte a regulázást. Elűzte a szerzetes rendeket, konfiskálta vagyonukat, reformálta a pappnevelést stb. Akkor egy kissé meghökölünk. megadtuk az autonómiát a protestáns felekezeteknek. Aztán engedtünk a vegyes házasságoknál, hogy béke legyen. Azt hittük, hogy a Lambruschini-féle egyezményvel ki lesznek elégítve. De hogy! Aztán jött Kossuth Lajos és az 1848. XX. t. cz. Egyformák lettünk? Nem. Kissebbek, mert nekünk nem volt autonómiánk. A híres protestáns türelem ezt is kiütötte kezünkből.

A bécsi konkordatum még tartotta valahogy a lelket bennünk az abszolutizmus alatt. A tridentinumot elismerték. De mi szabadság után vágytunk. Igazán nem a doctrinár liberalismust, hanem a parlamenti liberalismust hajszoltuk. Hisz magyarok voltunk, nem magunkat, nem az egyházat, hanem a hazát tartottuk szem előtt. 1867-ben aztán minden meglett. Mi okulva a történeteken, mint praesta quaerumus ismét az autonómiával álltunk elő. Ha a nemzet szabad, ha minden egyház, minden rend független, talán nekünk is szabad volt szerveztünk, iskoláink, vagyonunk függetlenségét óhajtunk? De már benn voltunk nyakig a doctrinákban. A szabad-körműves páholyok már vígan dolgoztak. Szabadság helyett adtak közös iskolát, ránk hozták a 48. III. és XX. t.-cikkeket. Jött a fuzio és elsöpörte minden reményünket. A protestáns Tisza összeszűrte a levelet a zsidókkal, szabad kömivesekkel. Gyors egymásutánban kezdett kifejlődni a nagy egyházpolitikai akció, mely 1894-ben végre diadalt aratott a kath. egyházon és nekünk nem maradt más, mint a — dicsőség. Azóta ha szólni merünk — kuss a nevünk.

Vulkán felett állunk. A kráter egyre lövell a forró lávatömeget és a mi lábaink ott meggyökereznek; egy tapodtat sem birunk mozdulni. Érezzük a fojtó gőzt, mely elkábit, halljuk a földalatti morajt, mely megrémít, de ha egy jaj szó tör ki elcsigázott keblünkből, mint Zichy János szava, az elveszik az Isten-kisértés eme zürzavarában. Hát csak várja-várja-várjatok. A vén Tisza letette a garast Fejérvárott, de nem most, hanem 1895-ben, midőn Eötvös Karolusszal a szekularizációt proklamálta ugyanott. Vagy ezt már elfeledték volna a mi politikusaink?

Igenis innen, szent István sírjáról indult ki a nagy katolikus akció és

ennek köszönhetjük, hogy manap van mégis egy pár emberünk, a ki szót mer emelni az országgyűlésen is. Ezzel mi is letettük a garast. *Ezt az akciót folytatni kell, ha tetszik Széll Kálmánunk, ha nem.* — Mert ugy áll a dolog, hogy ha a parlamentben nem tudunk kivívni valamit egyházunk érdekében, más forum erre ma már nem kínálkozik. Nem chloroform kell nekünk, hanem vessző, ostor, mely kiveri azt a bődítő, százados álmat szemünkből! A tunya álmos népet hadd öntse el a láva, mint Pompeit és Herculanumot. Mi élni akarunk, azért nem a korona és dicsőség, hanem a kard után nyulunk. Kard szerzte meg a multban, kard szerzi meg a jövőben is a dicsőséget és koronát!

„A magyar név és dicsőség nélkül nem volna tökéletes a keresztény kultúra története” — mondta a pápa. Hát ezek után a magasztos szavak után, talán olyan hétköznapi, ügyefogyott, sivár, inaszakadt elvek után induljunk a mi-nőket a mi vezérpolitikusaink akarnak a nemzetre tukmálni? Hát lehet erkölcsös, vallásos érzelmeiről beszélni, keresztény hit nélkül? Törpe nenezedek, béna lelkek azok, a kik nem tudják, nem merik megvallani azt a Jézust, a kit háromszáz millió ember Istennek hisz. Pedig a világot kis bölcsességgel kormányozzák, nem csoda tehát, ha még ezen kis bölcsesség is hiányozván kormányzatukból. lepten-nyomon fiaskot vallanak. Hát mi ilyenektől nem kérünk tanácsot, hanem majd nézünk a magunk dolga után, mert azt tartjuk, hogy segits magadon, az Isten is segít!

Macsai József.

Az Oltáregyesület kiállítása.

A elvetet mag termékeny talajra talált, a vetés kiszórt, a gazdagon megrakott kalászkok jó termést hoztak. A gazda öröme teljes.

Ezen ismeretes hasonlat alkalmazható a helybeli Oltáregyesület vezetőségére azon alkalmából, hogy működésének első zsenge s mégis gazdag termését mintakép bemutatta, vagyis az egyházmegye szegényebb templomai részére ajándékozott egyházi szerelvényeinek kiállítását megnyitotta, azt a tagok s a nagy közönség bírálata alá bocsátotta. Teljes lehet a vezetőség öröme, mert a legelső s leghivatottabb helyről, a megyés püspök ajkairól hangzott az elismerő s biztató szó, *nagyon szép minden.*

A finom izléssel s nagy gonddal elrendezett templomi szerek kiállításának megnyitására szombaton d. u. 4 órakor érkezett Dr. Steiner

Mai lapunk 4 oldal.

Fülöp-megyei püspök *Streit Ferencz* szentszéki jegyző s *Dr. Vizota Alajos* czeremoniarus kíséretében a „*Ferencz József* nőnevelde” intézetbe. A kiállítási termékekbe belépő főpásztort *Szaborics Jenő* kanonok, oltáregyestületi igazgató üdvözlő beszéddel fogadta s az egyesület özérjait s történetének rövid vázolatát után főpásztort a tárgyak megáldására kérte fel.

Nagy örömmel jöttem — ugymond a főpásztor — az Oltáregyesület zsenge kiállításának megnyitására, mert mindenkor nagy érdeklődéssel kísérem az egyesület működését, örömmel értesültem annak terjedéséről s magam is több alkalommal láttam s épültem a t. Urhölgyek mély áhitatán, a melylyel a legfelségesebb Oltáriszentség imáadásában elmerültek. Köszönöm az Ur Jézus nevében az egyházmegyém szegény templomainak ajándékozott tárgyakat s szívesen teljesítem az egyesület azon kérését, hogy a tárgyakat megáldjam. A tárgyak megáldása után a főpásztor *Szűgyény-Marich Julia* elnöknő kalauzolás mellett megtekintette a két szobában elhelyezett tárgyakat s azoknak sokfélesége s mintaszerűsége felett többször elismerőleg nyilatkozott. Végül az elnöknő a választmány, a terjesztők s nagy számmal egybegyűlt tagok nevében megköszönte a főpásztor kegyességét, hogy a kiállítást megnyitotta s a tárgyakat megáldotta, majd az egybegyűltekre főpásztori áldását kérte, a mit azok térdenállva fogadtak.

A kiállítás igen érdekes s tanulságos. A kézimunka is igen szépen van képviselve. Az ajándékokban sines hiány. *Szűgyény-Marich Julia*, *Nedeczky Ágnes* s az árvaházi kedves testvérek oltárterítői, *Tóth Béláné* s öv. *Számmar Imréné* által készített cingulusok, *Lichtneckert Antalné* ajándéka: kereszteléshez stóla, *Aujedzky Adolfiné* adománya 2 drb. gyertyatartó, ámpolnák, *Dr. Szabady Józsefné* ajándékai: csengetyűhuzó, persely, ámpolnák, ostayartó edény, kehelytörő kendők, áldoztatáshoz terítő, *Heckenast Kálmánné* ajándéka 6 drb. pallára való gyolcskendő, *Számmar Rózsika* adománya velum corporalék, *Hitzelberger Klára* ajándéka monstrantiára fátály, *Leob Mariska* misékönyvtartó állvány (pulpitus), *Varga Rozália* ajándéka ministrans ing, *Muzslay Katalin* piros bársony, *Bódi Istvánné* kék bársony oltárterítő, mind szép ajándékok, melyek az ajándékozók nemeszívűségéről tanuskodnak. A kiállítás mindkét napján minden órában más-urhölgy örködött a termekben s kalauzolta az érdeklődőket, a kik ugy az előkelő, mint a néposztályból, nők és férfiak egyaránt a vezetőség nagy öröme s buzdítására feltűnő nagy számban tekintették meg a városunkban eddig szokatlan, de nagyon érdekes s tanulságos kiállítást.

Egyébként a székesfejérvári egyházmegye területén hivatalos értesülésünk szerint a következő templomi szerelvények osztattak ki:

Alsó-Alap: 1 drb. vörös és 1 drb. fekete misemondóruha (casula), 1 stóla kereszteléshez és egy temetéshez. 1 legújabb kiadású misemondó könyv (missale), 2 drb. vörös ministransruha 2 inggel, 1 drb. kék bársony oltárterítő.

Csoór: 1 oltárterítő, 1 kézi kereszt (pacificale), 1 vörös bársony hordozható persely, 1 csengetyűhuzó, 4 drb. vörös és 4 drb. fekete ministransruha 8 inggel.

Inota: 1 vörös és 1 fekete misemondó ruha (casula), 1 oltárterítő 1 halotti misékönyv, (missale defunctorum) 6 drb. kehelytörő kendő (purificatorium), 1 áldoztatáshoz való terítő, 1 miseing (alba), 2 ámpolna tálczával, 1 drb. ostayartó üvegéből, 1 szentségtartó fátály.

Sziget-Monostor: 1 fehér misemondó ruha

(casula), 1 miseing (alba), 4 corporale, 2 öv (cingulus), 2 vállkendő (humeralé), 6 drb. bronzgyertyatartó, 1 piros bársony oltárterítő.

Üröm: 1 menyegző fehér selyemből (hal-dahimium).

Hétfőn este 6 óraker a választmány s terjesztőnk jelenlétében *Szaborics Jenő* igazgató befejezettek jelenté ki a kiállítást. Méltán elismerő szavakban mondott köszönetet *Szűgyény-Marich Julia* elnöknőnek a kiállítási sikeres rendezéséért, majd pedig testületileg az intézet nagyerdemű főnöknőjéhez vonulva, ugy az igazgató, mint az elnöknő az intézet terméinek a kiállítás megtartására való átengedését az egyesület öszinte háliját tolmácsolták.

UJDONSÁGOK.

Lángbuzgalom.

Önök bizonyára ismerik ezt a szót, tisztelt polgártársak. Egy közönséges, ugynevezett főnév ez, melyhez ha egy „u” betűt teszünk, melléknév lesz belőle. Mondattanilag: jelző. Mivel pedig igen szépen hangzik, hát díszjelzőnek is mondják.

Ezzel a főnév szóval szokták „díszjelezni” nevezetesen a nyilvánosság előtt szereplő s valamely nemes cél elérésére törekvő férfiak tevékenységét. Még pedig rendszerint, akkor, midőn az a bizonyos cél már megvalósult. Mert minél imponansabb a siker, annál nagyobb buzgalmat kell feltételeznünk azokról, a kik az eszmének zászlóvivői valának.

Hogy a zászlóvivő néha megsántul és visszamarad, az még korántsem zárja ki azt a lehetőséget, hogy a feltűzött sereg nélküle is diadal-maskodhassék. Pláne, ha több zászlóvivő is akad. Hanem a sikerben, a győzelemben azért atyafiságosan osztozkodnak. És ugynevezett boldog meglátottsággal gyűrnek zsebre az elismerést, a dícséretet.

Mintha már hallanók, hogy a jövő deczemberi Vörösmarty-ünnepségek után micsoda magasztalással szól egyik-másik atyánkfia, vagy éppen újság a Vörösmarty-ünnep rendező-bizottságának „lángbuzgalom” működéséről. Már mint a fejrőrmegyei bizottság működéséről, melynek tagjai névszerint a következők: gróf *Zichy Jenő*, gróf *Czirák Antal*, *Meszleny Benedek*, *Meszleny Pál*, *Urházy Lajos*, *Urházy Sándor*, *Verebi Vágh István*, *Koncsy Lajos*, *Vértessy Lajos*, *Burghardt Bélaváry Rezső* és *Udvardy Sándor*.

Szó sines róla, igen derék, lelkes hazafiak ezek az urak, részben történelmi nevek viselői. Csupán egy kis hibájuk van. Nekünk legalább ugy tetszik, hogy egy kissé féledékenyek. Így tegnap meglepő egyértelműséggel mindnyájan elfelejtették, hogy délelőtt 10 óraker egy kis értekezletre kellett volna elfáradniok a megyeházára, hogy a készülődő Vörösmarty-ünnepély mikéntje felől tanácskozzanak.

A tanácskozás természetesen elmaradt, mert *Udvardy bátyánk* s talán a főispáni titkár kivételével a bizottsági tagok távollétükkel tüdőklöttek.

Hát egy kissé gondolkodóba estünk e fölött. Söt megdöbentünk.

Hogyan? A vármegye nem törődik Vörösmartyval? Nem büszke arra, hogy az Isten kiválasztotta Fejrőrmegyét a hatvanhárom közül, midőn idehelyezte a költőkirály bölcsőjét? Nem tartja szerencséjének, hogy vendégül láthatja földjén a nemzet javát, mely áldozni jó a Szózat

költőjének? Miatta csinálhatnak bármit, ő csupán csendes szemlélődő akar maradni ott, a hol egy ország ünnepe? Nem dobban meg a szülő szíve, midőn gyermeke fölmagasztaltatik?

Nem merünk, tagadással felelni ezekre a kérdésekre. Inkább föltesszük, hogy megtevésztették a dátumot az alispán által kibocsátott meghívókon. Elfogadjuk azt a valósíntiséget, hogy a másoló rapidíjas tolla megcsuszott, mert nem hihetjük, hogy a megye föntisztelt fiai Vörösmarty Mihályt megtagadták.

Mikor is lesz hát az értekezlet?

— A nagyheti szertartások sorrendje a székesfejérvári Szeárdán délután 1 óraker a papság napi szolozsma imádsága közten a lánentőket éneklése. Eneklők: *Fogel Alajos*, *Kampis Miczike* urhölgy és *Maron István*. Nagysütörtök délelőtt a 9 órai ünnepélyes szentmise alatt *olajszentelés*, a papságnak a sz. áldozáshoz való járulása. A sz. mise után az oltárok díszektől megfosztanak, majd pedig a lábmosás következik. Délután 4 óraker lánentáció. Eneklők: *Kampis Ilona* urhölgy, *dr. Kaposy Endre* és *Grossinger Brigitta* urhölgy. Nagypéntek délelőtt 9 óraker az ugynevezett *csontka mise* után a legfelségesebb Oltáriszentség a sz. sirnál imáadásra tétetik, végül pedig szent beszéd. Délután 3 óraker a papság által a sz. sírok látogatása. 4 óraker lánentáció, vagyis *Jeremiás próféta* siralmainak éneklése. Eneklők: *Szeib István*, *dr. Kucsi Ferencz* és *Kostány Flógl Karola* urhölgy. Nagyszombat délelőtt 9 óraker ünnepélyes sz. mise, mely alatt a nagycsütörtökön elnemült harangok megszólalnak. Este 6 óraker ünnepélyes feltámadási körmenet.

— **Libits Adolf betegségről.** A Fiumében megjelenő „*Magyar Tengerpart*” a következőket írja: *József Agost* kir. herczeg és neje február hónap végén Tuniszba utaztak s magukkal vitték a családi jószágkormányzót, *Libits Adolf* királyi tanácsost is. Márczus 10-én érkeztek vissza Európába s Palermóba kötöttek ki. Már a hajón rosszul volt *Libits*. Palermóban pedig annyira súlyosá vált az állapota, hogy meg kellett szállania a Hotel des Palmesban. A kir. főherczeg a város legelőkelőbb orvosait hívatta hozzá, akik azonban nem tudták megállapítani: napszúrás, láz, vagy más betegség döntötte ágyba a javakorbeli férfit. Már másnap aggasztóra fordult a beteg állapota s a kir. herczeg táviratozott *Alesuthra Libits* nejenek, a ki vejevel *Bolgár Géza* honvédfőhadnaggyal azonnal elutazott Palermóba. A kir. herczeg, a ki ugyanabban a lakosztályban volt szállva, a hol a nagy beteg fekvött, egy perczre sem hagyta el a szálát. Éjjel nappal ott volt a beteg ágya körül s személyesen gondoskodott, hogy az orvosi intézkedéseket potosan végrehajtsák. *Libits* azonban egyre rosszabbul lett s egy napon már eszméletét is elvesztette, agoniába esett. Az orvosok kijelentették, hogy legfőllebb két vagy három órat élhet. A kir. herczeg elküldött papért és az osztrák-magyar konzulátushoz, a temetés formalitásainak elrendezése végett, de azért a temetés nem adta föl és a maga esze szerint tett kísérleteket a haldokló megmentésére. Az orvosok távollétében forró borogatást tétetet a betegre és testét dörzsöltette; fáradozásainak eredménye lett, a beteg életben maradt. A mikor *Libitsné* és *Bolgár főhadnagy* megérkezett, akkor sem szűnt meg örködni a beteg. Pedig Palermóban az idő tájt a legveszedelmesebb influenza járvány dühöngött. Közvetlenül a herczegi pár mellett levő szobában meghalt egy angol utas, ki velük egyszerre jött Tuniszból, a szállóban pedig volt

oly nap, a mikor minden pincesz és szolga betegén feküdt. Márczius 11-től márczius 29-ig lebegett élet és halál közt a jóságkormányzó. Márczius 31-én megérkezett *Bicskéről* Palermóba *Czyzewski* Gyula dr. udvari orvos, kit József kir. herczeg rendelt a beteghez. A kiváló képzettségű orvos azonnal konstatálta, hogy olasz kartársai helytelen diagnózis alapján kezelték Libitset s egyuttal megállapította, hogy a beteg életét csakis az a kísérlet mentette meg, melyet a kir. herczeg tett rajta. Intézkedéseinek meg lett az eredménye, hogy ápril 3-án kedden reggel vonatra, külön szalonkocsiba szállíthatták a beteget s elvitték *Fiuméba*. József Ágost kir. herczeg és neje Nápolyig ugyanazzal a vonattal mentek s csak miután az orvos megnyugtatta őket, szállottak ki Nápolyban, hogy magukat kipihenjék s az olasz trónörökösrel találkozzanak. *Fiuméba* a jövő hét elején fognak megérkezni. Libits jelenleg a *Villa Giuseppeben* fekszik. Esméletén van de még nagyon gyöngé. József kir. herczeg naponkint többször fölkeresi a beteget.

— **Vörösmarty-matiné.** Egyik mult számunkban már említettük, hogy a tóvárosi olvasókör husztíz második napján szépirodalmi matiné rendez, melynek jövedelméből reméli fedeztetni a Vörösmarty Mihály pusztanyéki szülőházára helyező emléktábla költségeit. A matinéra vonatkozólag a rendező-bizottság most a következő értesítést bocsátotta ki:

Koszorus költőnk, Vörösmarty Mihály születésének évszázados fordulója alkalmából, a költő születési helyének emlék táblával leendő megjelölésével felmerülő költségek fedezésére, a fővárosi írók a tóvárosi olvasókör közreműködése mellett f. évi ápril. hó 16-ik napján, délelőtt 11 órakor a kör helyiségeiben szépirodalmi matiné rendeznek. Ezen matiné után, társasbéd lesz a melyen való részvételi díj 3 korona. Felkéretnek a t. körtagok, hogy ugy a matiné, mint a társasbédén való megjelenésük által (jelentkezhetni lehet, a körhelyiségben kitétt iven) az ünnepély fényét és sikerét koszorus költőn hervadhatlan érdemeihez méltóan, előmozdítani sziveskedjenek.

A matiné műsora:

Megnyitó. Tartja *Kenessy* Gyula.

Költőművek. Irta és felolvassa *Zemplyény* Árpád.

Vörösmarty Mihályról. Irta és felolvassa

Róna Béla.

Költőművek. Irta és felolvassa *Szentessy* Gyula.

A modern magyar költészet. Irta és felolvassa *Chalupka* Rezső.

Ápró történetek. Irta és felolvassa *Gara* József.

Ápróságok nagy írók életéből. Irta és felolvassa dr. *Sziklay* János.

Matiné után *társastakoma* a kör helyiségében. Belépő díj: 2 korona, deák-jegy 50 fillér.

— **Medárd-napi vásár.** A pünkösdi ünnepek miatt az idén a fővárosban a szokásos Medárd-napi vásár május 20-ika és június 2-ika közt lesz. Az országos állatvásárt pedig május 27-én és 28-án tartják meg.

— **A Petőfi-Társaság és a Vörösmarty-ünnep**
A budapesti Petőfi-társaság e hó 8-án tartott ülésében elhatározta, hogy a Székesfejérvárott rendezendő Vörösmarty-ünnep előkészítő bizottságába kiküldi *Bartók* Lalost, a Társaság elnökét. A Petőfi-Társaság Vörösmarty emlékeztetőt havi ülésében fogja ünnepelni.

— **A velencei tavi vadászat.** A velencei vízi vadászatok idei első cycusa f. hó 8-án véget ért. A tervezett hat vadászat közül csak hármat lehetett megtartani és ezeket is kedvezőtlen időjárás mellett. A másik hármat egészen megghiúsította a szokatlan rossz idő. És dacára az egész tavat ellepő nagymennyiségű vadnak, a megtartott három vadászaton sem esett annyi, mint más

években. A legkedvezőbb eredmény ápr. 4-én lett elérve, a mikor 460 drb. récsa, sárcsa és bujár jött terítékre. A vadászatokon részt vettek: *Burchar* Bélaváry Rezső, gróf *Czirák* Antal és Béla, *Chernel* István, gróf *Draskovich* Dénes, herczeg *Eszterházy* Miklós, gróf *Esterházy* Béla, *Ferencz*, Mihály, Károly és László, báró *Fidh* Pál, *Elemér* és *Ferencz*, ifj. *Fidh* Imre, *Inkey* Antal, gróf *Mitrocsky* Vladimir, *Meszleny* Benedek és Pál, *Nagy* Pál, herczeg *Odscalchy* Zoárd, *Ráth* József és Loránd, *Sárközy* István, gróf *Schönborn* Károly, gróf *Szapáry* Pál, gróf *Széchenyi* Imre, gróf *Teleky* Tibor, gróf *Trautmannsdorff* Ferdinand, gróf *Wilcz* Frigyes és Vilmos, gróf *Zichy* István, Kázmér és Ráfáel. Az idő jórfordulásával és felmelegedéssel még valószínűleg lesznek vadászatok a velencei tavon, mert e vadászatok fő vonzó ereje a „nagy bujarak“ megérkezése még ezután várható. Ezek ugyanis az északi tájak felől vonulásokban nagy csapatokban tartanak itt pihenő. Ravasz és szivós életű állatok ezek; nem egy könnyen röpönnék fel, inkább a vizen bukdácsolva, lőtávolon kívül uszkálva próbálják menteni bőrüket a vadász elöl, de ha egyszer repülésre szánták magokat, akkor nagyon magasra emelkednek a levegőben és igen gyorsan vitorláznak el a puskás fölött. Különböző ügyes hal rablóknak is bizonyulnak — mellők tollazatából szép prémet lehet készíteni.

— **Egy veterán kántortanító halála.** Vasárnap, e hó 8-án d. után temették igen nagy résztevő közönség jelenlétében *Kaiser* Endre nyug. acai kántortanítót. A megboldogult 88 életévéből 60 esztendő töltött el egyházamban a kántortanítói pályán, a melyen mindvégig nemes lelkesedés és ügyszereget vezetve lépett. Ha érdemkereszt nem is díszítette a megboldogult agy néptanító mellét, azért előjárói és kartársai elismerése mellett a nagyok figyelmére is méltóvá lett kiváló működése. Még acai kántortanítósa első éveiben történt ugyanis, hogy a közelben lakó néhai *József* nádor is meglátogatta iskoláját, kinek ugy megtetszett a tapasztalt taneredmény, hogy legteljesebb elismerése és meleg dícsérete mellett életfogytig élvezett évi jutalmat bízottatott *Kaisernek*. — A temetésen melyet *Belezny* István plebános, szt.-széki ülnök két paptársa segédlete mellett végzett — megható gyászzenékkel bucsuztak el az elhunyt pályatársai.

— **Választás.** *Polgári* községben tegnap ment végbe a segédjegyző és a községi írnok választása. Segédjegyző lett *Stamper* Mór eddigi helyettes s. jegyző. községi írnok pedig *Halász* Géza.

— **Közigazgatási ülések.** Fejérvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését br. *Fidh* Pál főispán elnöke alatt. A bizottsági tagok közül *Tallán* Vilmos, dr. *Paizs* Gyula, gr. *Festetics* Bencő és dr. *Farga* Zsigmond kimentették elmaradásukat. Az egyes szakelőadók jelentéseit minden vita nélkül tudomásul vették. A kincstári követelések összege 1.483.449 korona 39 fill., ebből befolyt 869.211 kor. 64 fill. hátralék 614.273 kor. 93 fillér.

A városi közigazgatási bizottság ma délután tartotta rendes havi ülését. Az egyes jelentésekből kiemeljük a következőket: ápril hónapban született 54 fiu, 38 leány, összesen 92, meghalt 39 férfi, 29 nő, összesen 68. A kincstári követelések összege 582.858 kor.; befolyt 412.346 kor. 94 fill.; maradt hátralék 170.511 kor. 27 fill. Az italmérsi adófelszámolási bizottságba elnökül dr. *Fanta* Adolf, h.-elnökül *Tóth* Aladár kül-

detett ki. *Diaballa* György közgazdasági előadó betérjeztett évi jelentését elismeréssel fogadta a bizottság.

— **Kiszáradt a miniszterelnök.** Báró *Mannsdorff* Géza, megyei közéletünk e derék, agilis tagja, e hó 8-án a magyar kisgazdák Első Kolcsónos Biztosító Szövetkezetének küldöttségét vezette *Szell* Kálmán miniszterelnök elé, kitől a Szövetkezet részére a kormány támogatását kérte ki a végből, hogy a Szövetkezet az idén újból fölvehesse a jégbiztosítást. A miniszterelnök igen szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy vele együtt az egész kormány szívesen támogatja a szövetkezet ügyét. A küldöttség ezután *Lukács* pénzügyminiszternél tisztegett. Itt egyben megemlítjük, hogy az alulról felbénuló „Földmívelők Országos Egyesülete“ alapszabályainak és munkatervének kidolgozására kiküldött bizottságba megyénkbel: br. *Mannsdorff* Géza és *Vasadi Balogh* Lajos lettek megválasztva.

— **Bélyegmentes kérvények.** A pénzügyminiszter rendelete szerint a polgári iskolai tanulók kérvényei, midőn egyes tantárgyak alul való felmentésükért folyamodnak az illetékes k. tanfelügyelőséghez, ezental *bélyegmentesek*. A kérvényekhez csatolandó és kizárólag a fölmentést célzó orvosi bizonyítványok szintén bélyegmentesen állíthatók ki.

— **Új katonai térképek.** A katonai térképek háboru esetére óriási fontossággal bírnak. Azonban néhány esztendő alatt az ország területén igen jelentékeny változások történek, új épületek emelkednek a külterületeken, új csatornákat ásnaq stb., amiknek a térképen mind feltüntetve kell lenniök. Azért a folyó év nyarán az ország egész területén új földmérés és térképfelvétel fog teljesíteni, hogy a változásoknak a térképen nyomuk legyen. Ide vonatkozólag most a honvédelmi miniszter fölhívja a törvényhatóságokat, hogy ha a közös hadügyminiszter által kiküldött és nyílt rendelettel ellátott műszaki katonai tisztek a jelzett czélból megjelennék: e tisztek s a melléjük rendelt személyek, az illető tisztek által felmutatandó nyílt rendeletben felsorolt szolgáltságokban részesíttessenek. s általában intézkedjék a hatóság, hogy a kiküldött tisztek fontos szolgálataik teljesítésében lehetőleg támogatást nyerjenek.

— **Ismét a szepítő és titkos szerek.** A hatóságok nem győzik eléggé irrogatni a magyar gyógytárakban s innen a közönség közt is nagyon elterjedt titkos szereket. E kutyvaszterek készítői a szemérmetlen reklám minden fajtát felhasználják a kutyvaszterek terjesztésére, melyek ha nem haszontalanok, ugy okvetlen káros hatásuak és mérget tartalmaznak. Ezen szedelgesen alapszik a lapok hirdetői rovataiban képekkel illusztrált *Pink-pilula* is, de hát a magyar sajtó nem igen megy segítségére a hatóságoknak az üldözésben hanem ellenkezőleg elősegíti a titkos szerek terjedését. Most az ország első orvosgyűlete, a Budapesti Orvosok Szövetsége szólalt föl e kutyvaszterekkel üzött szédélges ellen s legutóbb tartott ülésén dr. Waldmann Fülöp a Budapesti Orvosi Szövetség titkára ismertette ugy a belföldi, mint a külföldi titkos orvosszereket és gyógyító módokat, melyeknek legtöbbször kimutatta, hogy egyszerű szédélgesen alapszanak. A legdurvított, máskor határozottan mérges tartalmu kutyvaszterek, sokszor rothadó anyagok kerülnek ily uton forgalomba s megtévesztik a laikus közönséget, készítői pedig többnyire teljesen műveletlen, tudatlan s egyedül az üzleti haszonra tekintő egyének. Igy például 36 forintért küldenek be Berlinből egy üveg mézes vizet, mint az idegyöngyesség biztos szerét. Hasonló értéktelen anyag a most elterjedt *Pink-pilula*, melyet még

most is, daczra a tilalomnak, árusítanak. Igen érdekes a kozmetikus szerekről megejtett vegyi vizsgálatok eredménye, főleg a Párisból jövőké, melyek nagyrészt erős mérgeket, szublimátot, kalomelt stb. tartalmaznak. Dr. Waldmann sorra tárgyalja a közegészségi károkat, melyeknek korlátozására számos indítványt nyújtott be, a melyek közül legtöbb eredményt remélünk a felvilágosító iratok hatósági uton való terjesztésétől, mint az a külföldön is divik, nem különben a fenálló törvények és rendeletek minél szigorubb alkalmazásától. Az ülés lelkesen megéljezte az előadót és indítványait elfogadta.

— **Államosítás.** Ez uttal nem iskoláról, hanem a betegsegélyző pénztárakról van szó. — Ezeket szándékozik Hegedűs Sándor államosítani. Hogy miért? azt a miniszter tudja csak. Nem hisszük, hogy betegsegélyző-pénztárak állami kezelésben több kedvezményt, segítséget volnának képesek nyújtani, vagy talán kezelésük olcsóbb lenne. Ha panasz van a pénztárak ellen, az csak az lehet, hogy fönttartásuk, kezelésük sok pénzt elvon a segélyezéstől. De azért nem szükséges államosítani, hanem egyesíteni az elforgácsolt erőket. Mikor egy városban 4—5 pénztár működik, és drágíthatja is a működést, zavarokat, surlódást idéz elő, mely szaporítja céltalanul az irodai munkát. Ezen a bajon a pénztárak egyesítése segíthet, nem az államosítás. Elhíheti a miniszter ur, hogy ma már több bizalma van a munkás-népnek egy autonóm intézettel szemben, mint az állammal. A betegsegélyző-pénztáraknál pedig a bizalom is valami. Kár tehát itt is államosítani.

— **A hazai ipar érdeben.** A kereskedelemügyi miniszter érdekes rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. A hazai iparnak ugyanis a hazai fogyasztási piacokat az egész

vonalon biztosítani óhajtván, tájékoztatást kíván szerezni arról, hogy mily értéket képviselnek azon magukba véve csekély, de együttesen bizonyára nagyon is jelentékeny értékű beszerzések, melyeket a hazai törvényhatóságok, városok és községek iparcikkekben évenként úgy a maguk, mint az általuk fentartott közintézetek, (iskolák, kórházak, árva-, szeretet-, lelenzházak stb.) számára eszközölnek. Felhívja emélfogva a hatóságot, hogy a készitendő kimutatásban a lehető részletességgel sziveskedjék kitüntetni, hogy a törvényhatóság maga és az általa fentartott közintézetek, továbbá a hatóság kebelébe tartozó rendezett tanácsu városok, kis és nagyközségek, valamint az ezek által fentartott közintézetek minő és mily értékű iparcikkeket szereztek be az 1899. év folyamán s mennyit tesz az illető cikkben az átlagos évenkénti beszerzés, feltéve, hogy az illető cikk rendszeresen visszatérő évi szükségletet képez. Külön-külön kimutatásba foglalandó a törvényhatóság, minden egyes város, kis és nagyközség beszerzése és külön-külön kimutatásba minden egyes közintézet beszerzése.

— **A mulatság vége.** Folyó hó 2-án többen mulattak a keresztési nagyvendéglőben. Az időgálást követő verekedés hevében Körmenyi Sándort olyan gorombán találták föltaszítani, hogy a szerencsétlen ember az eső következtében vasárnap reggel meghalt. A hivatalos boncolás alkalmával kitént, hogy Körmenyi halálát nagymérvű agyrázkódás okozta. A verekedésben részt vett egyéneket a csendőrség nyomozza.

— **A harapos kutyák.** Sukoró községben az érdemes előjáróság jóvoltából nyakra-főre harpdálják össze a kutyák az embereket. Rövid idő alatt három ilyen marási eset fordult elő ott. A legutóbbi esetenél egy fiúcska az áldozat. Ez ugyanis vasárnap reggel szülői által a boltba küldetett és onnét visszajövet gyanútlanul haladt el egy ilyen harapos kutyát tartó gazda háza előtt, amikor annak udvaráról előrohant a gonosz eb és a védekezni nem bíró kis fiúra

ágaskodva, annak arczát borzalmasan agyonmarczangolta. — És hogy mit szól az ilyenekhez a község bírja, jegyzője? Azt mondják: hát jelentsek föl a főszolgabíróságnak! Hát már egy bunkósbotnyira sem terjedne az előjáróság hatásköre?

Irodalom.

— **Falusi Bohémek.** Benedek Eleknek a legújabb könyve a Falusi Bohémek című hosszabb elbeszéléssel kezdődik. A falusi papról szól, ki nek apja, nagyapja, minden őse pap volt és így természetesen maga is az lesz, bár, ifjúságában sokat szavalgatott, szép, érczes, csengő hangon. Csak úgy magának irogatta a verseket, aztán elszavalta a hegyeknek, a fáknak, megittasodott lelkének édes mámorától. A versek bizonyára rosszak voltak, különben ki tudja? veti utána mélabus rezignációval, mikor már bevonult kis ekléziájába. Az ur szolgájának jámbornak és alázatosnak kell lenni, de az eklézia oly szegény, hogy a szegény alázatos élet sem futja bele. Aztán — itt van az elbeszélés legszebb része — két gyermek kezd itt gazdálkodni, a 24 éves lelkész magával hozta 16 éves Juliska hűgát. Oly remekül gazdálkodnak, hogy ha az öreg tisztelt asszony meg nem érkezik az utolsó perczben, mind a ketten éhenhalnak.

Nem akarjuk a falusi bohémek édes, ártatlan történetét itt megírni, az ilyen históriákat mindig tönkreteszi a kivonatolás. Azután meg óhajtuk, hogy olvassák el maguk az elbeszélést, mely minden igénytelensége mellett is a poézis aranyzálaival van át meg átszőve.

A hosszabb elbeszélés után egy pár rövidebb novella következik. Ezek is mind a faluról szólnak. A faluról, melyet alig szeret valaki jobban Benedeknél, melyet valóságos szülői dődelgetéssel vesz körül, könyvét olvasva egyszerre érezzük, hogy mi is vágyunk immár a kalitkákban a szabadba.

A könyvet Singer és Wolfner adta ki az Egyetemes Regénytárban. Ára kötve 1 korona.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

A

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ KIADÓHIVATALA

DEBRECZENYI GYULA könyvnyomdájában

Székesfejérvár, Iskola-utca 4. szám.

Mindennemű nyomtatványok gyors és pontos elkészítése jutányos áron.